

СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ СЕМІНАР У БРАТИСЛАВІ

У рамках спільного трирічного проєкту (2017 – 2019) Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України й Інституту словацької літератури Словацької АН “Національна і культурна ідентичність у словацькій і українській літературах ХІХ – початку ХХ ст.” 15 жовтня 2019 р. в Братиславі проведено однойменний науковий семінар. *Олександр Боронь* у доповіді “Типологічні паралелі та розбіжності між поезією Тараса Шевченка і словацьких романтиків (Само Халупка, Андрей Сладкович, Янко Краль, Ян Ботто)” окреслив ідейно-тематичні перегуки у творчості названих поетів. У спільній доповіді “Перетинаючи мовні кордони, набуваючи нові сенси: Костомаров, Толстой, Шкарван та онлайн-можливості представлення їхніх творів” *Дмитро Єсипенко* і *Мартін Навратіл* висвітлили історію чи не перших перекладів словацькою й англійською мовами твору українського автора – повісті М. Костомарова “Сорок лет”. “Українське питання в координатах проблем ідентичності” розглянула директор Інституту словацької літератури *Івана Тараненкова*. Старший науковий дослідник *Дана Гучкова* зосередилася на “українських реаліях у словацьких подорожніх нотатках кінця ХІХ – початку ХХ ст.” (тема виступу). Заступник директора Інституту словацької літератури *Радослав Пассія* у виступі “Змішана ідентичність. Деякі теоретичні аспекти дослідження Східнокарпатського прикордонного регіону” проаналізував взаємозв’язок між словацькою й українською літературами та культурами ХІХ – ХХ ст. в означеному ареалі. Між учасниками семінару відбулася зацікавлена дискусія, до якої долучилася також учений секретар Інституту словацької літератури Магдалена Бистшак. У роботі семінару взяли участь словацькі україністи – викладачі Пряшівського університету Адріана Амір та Любіца Баботова.

Отримано 21 жовтня 2019 р.

О. Б.
м. Київ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАУКОВО-ДОВІДКОВОГО ВИДАННЯ “КОРОНАЦІЯ СЛОВА” В НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ

Микола Жулинський

У вересні ц. р. побачив світ новий довідник, який може зацікавити філологів і не тільки [Коронація слова. Науково-довідкове видання на відзначення 20-річчя Міжнародного літературного конкурсу “Коронація слова” 2000 – 2020. – Київ: “Світ Успіху”, 2019. – 496 с.]. Книжка має великий подарунковий формат, складається із сімнадцяти розділів, які, зокрема, репрезентують номінації конкурсу (“Романи”, “Кіносценарії”, “П’єси”, “Пісенна лірика”, “Молода Коронація”), різноманітні напрямки досліджень і промоції української літератури (“Воскресіння Розстріляного Відродження”, “Гранд Коронація”, “Золотий письменник України”), спогади учасників (Володимир Панченко, Галина Вдовиченко,

Тарас Федюк, Олексій Власов), лауреатів, переможців (біографії митців, бліц-інтерв'ю), а також наукову рецепцію (Софія Філоненко, Тетяна Вірченко, Роман Козлов, Світлана Підпригора, Віктор Разживін та ін.). Докладно описано історію “Коронації слова” у вступному розділі від засновників проєкту – меценатів Тетяни та Юрія Логушів. Зокрема, ідеться про мету й завдання, які висували перед собою організатори. Подружжя Логушів у вельми непростий час 1990-х років узяло на себе складну місію: оновити канон української літератури, наповнити її новими жанрами, а відтак і творити нову українську естраду й сучасний кінематограф. “Тріумфом українського слова” назвав конкурс акад. Микола Жулинський в оглядовій статті, яка відкриває книжку. Видання прикрашають численні фотоматеріали, біографічні довідки письменників, митців, кінорежисерів, театральних діячів, причетних до конкурсу. Книжка стала своєрідним підсумком того, чим жив цей культурний захід упродовж свого існування; вона вийшла вельми місткою, розмаїтою, з багатьма розділами й ілюстраціями – справжнім подарунком для поціновувачів української літератури, а також для симпатиків та шанувальників “Коронації”.

29 жовтня ц. р. в Національному музеї літератури України відбулася презентація цього видання. До гостей і учасників заходу звернулася *Галина Сорока*, директорка музею, яка привітала меценатів – організаторів конкурсу з ювілеєм, окреслила значення такого мистецького дійства для сучасного літературного процесу й історії письменства загалом. *Тетяна Логуш*, співзасновниця “Коронації слова” та ідейна натхненниця всіх конкурсних проєктів, зазначила, що коронаційні плани незмінні: відкривати нові таланти, сприяти популяризації українського слова в усіх його проявах – у художньому, сценічному, пісенному й кіновимірі. “Коронація слова” – це третя хвиля української літератури”, – саме до такої метафори вдався директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України *Микола Жулинський*, незмінний член редколегії конкурсу, що стояв біля його витоків. Промовець завважив, що подружжя Тетяни та Юрія Логушів, дбаючи про розвиток української культури, узяло на себе місію, яку, по суті, мала виконувати держава. Завдяки конкурсу відбулося становлення україномовної масової культури в Україні з виразним патріотичним наповненням, звуження сфер іншомовного контенту тощо.

Тетяна Логуш, Анатолій Матвійчук

Неоніла Струк, генеральна директорка видавництва “Світ Успіху”, у якому вийшло друком презентоване видання, зосібна зазначила, що книжка виникла завдяки співпраці Українського культурного фонду, видавництва “Світ Успіху” та “Коронації слова”, а сам проєкт був реалізований у рамках програми УКФ “Знакові події для української культури”. За її словами, довідник складають розділи за номінаціями “Романи”, “Кіносценарії”, “П’єси”, “Пісенна лірика” та “Молода коронація”, короткі довідкові матеріали про переможців конкурсу, стаття про історію його заснування й подальший розвиток. Частину накладу буде передано до навчальних закладів, бібліотек, громадських і культурних організацій, загальноосвітніх шкіл. Водночас текст книжки поступово викладатиметься на сайті “Коронації слова”.

У заході взяли участь лауреати конкурсу в різних номінаціях, багаторічні члени журі, друзі проєкту, які допомагали й допомагають утілювати його здобутки, зокрема ставити п’єси, екранізувати книжки, працювати з кіносценаріями, відібраними за рішенням експертів тощо. Виступали переможці “Коронації слова” *Анатолій Матвійчук*, *Оксана Радушинська*, *Ігор Негреску*, *Марина Смілянець*, *Тетяна Белімова*, скульптор – автор статуетки *Ілля Поп’юк*, науковці *Тетяна Вірченко*, *Роман Козлов*, запрошені гості – театральний режисер *Віталій Кіно*, скрипалька *Ольга Безносюк* та ін. Співак, поет і композитор *А. Матвійчук* виконав баладу “Маленька людина”, народжену завдяки “Коронації”; письменниця *О. Радушинська* зачитала вірші, з якими вона не лише здобула перемогу на конкурсі, а й неодноразово виступала перед військовими на східному фронті в межах волонтерського проєкту “Творча сотня “Рух до перемоги””; директор центру мистецтв “Новий український театр” *В. Кіно* репрезентував мініатюру за п’єсою “Методи виховання малих засранців” *М. Смілянчик*; було показано тизери художніх фільмів, що постали завдяки “Коронації”; викладачі Київського університету імені Бориса Грінченка *Т. Вірченко* та *Р. Козлов* окреслили жанрове розмаїття та культурну синергію мистецьких відкриттів проєкту.

Усі промовці згадували своє знайомство з конкурсом, окреслювали вплив, який він справив на їхнє життя. Також усі були однакостанні в тому, що завдяки “Коронації слова” українська література постала в новій якості, а національна культура осучаснилася, заявила про себе в усіх сферах. Ішлося насамперед про народження національного бестселеру (“Чорний Ворон” *В. Шкляра*, “Червоний” *А. Кокотюхи*, “Село не люди” *Люко Дашвар*, “Століття Якова” *В. Лиса*), про ґатунки масової літератури (“Мексиканські хроніки” *М. Кідрука*, “Гонихмарник” *Дари Корній*, “Гудзик” *Ірен Роздобудько*). Також згадували про досягнення

вітчизняного кінематографа, який збагатився коронаційними кіносценаріями (фільми “Будинок “Слово”, “Гніздо горлиці”), театру, естради. Упродовж існування конкурсу було розглянуто більше 80 тис. рукописів, відзначено преміями понад 2 тис. переможців, майже 200 осіб стали лауреатами I, II та III премій; було засновано нові напрями – “Грант “Коронація”, спецвідзнака “Золотий письменник України”; за премійованими на конкурсі кіносценаріями було знято 47 кінокартин.

Вечір минув у дружній, теплій атмосфері. Т. Логуш завершила презентацію видання словами Юрія Мушкетика про “Коронацію слова”: “Я трішки ожив, бо зрозумів, що є нова українська література. Це перелом. Прочитав книжки, не все сприймаю, але література є”. Ці думки прозвучали своєрідним підсумком тому, що вже звершено, і дороговказом на майбутнє.

Отримано 31 жовтня 2019 р.

*Т. Б.
м. Київ*

НЕЛОЖНЕ СЛОВО ПАВЛА ЗАГРЕБЕЛЬНОГО: КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА 95-РІЧЧЮ ПИСЬМЕННИКА ВДНУ

Кожен літературознавчий осередок України з особливим пієтетом ставиться до письменників, які територіально чи духовно (чи так і так) пов'язані з краєм, репрезентують його регіональну самобутність. Для дніпрян “рідними” завжди будуть Валер'ян Підмогильний, Олесь Гончар, Павло Загребельний. Глибоко й системно вивчають творчість цих митців науковці Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

24 – 25 жовтня 2019 р. кафедра української літератури факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ та Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України провели IV Всеукраїнську наукову конференцію, присвячену 95-річчю від дня народження Павла Загребельного “Неложними вустами”: про світ і людину у світі”, яка об'єднала науковців з різних регіонів країни, зокрема з Києва, Мелітополя, Рівного, Бердянська, Запоріжжя, Одеси. У вітальному листі директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, почесний доктор Дніпровського національного університету, академік М. Жулинський побажав усім учасникам конференції плідної роботи, наголосив на вдумливому, нешаблонному підході до осмислення творчості П. Загребельного. На запрошення організаторів конференції відгукнулися відомі вчені (М. Наєнко, Л. Тарнашинська, С. Луцій, О. Галич, С. Філоненко та ін.) і письменники (В. Луценко, Леся Степовичка). У засіданнях конференції взяли участь науковці, учителі, студентська університетська молодь, студенти Дніпропетровського коледжу культури і мистецтв.

Цей науковий форум, присвячений осягненню постаті й творчості видатного прозаїка ХХ ст., набув у своїй урочистій офіційній частині піднесеного, святкового пафосу. І не в останню чергу завдяки легендарному університетському фільму про Павла Архиповича Загребельного “Далекий, мов зоря, близький, мов промінь сонця” (був створений до 85-річчя від дня народження Майстра), у якому ще звучить його голос, у якому письменник приязно спілкується зі своїми гостями, викладачами кафедри української літератури, які завітали в затишну оселю Загребельних. Промови й доповіді, які звучали на пленарному засіданні, лише